

ВРШАЧКИ ГЛАСНИК.

ЛИСТ ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ И ПРОСВЕТНЕ ИНТЕРЕСЕ.

Изази сваке недеље на табак.

Цена му је годишње 4 форинта
 „ „ „ на по годиње 2 „
 „ „ „ на четврт годиње 1 „
 За Србију, Црну Гору, и остале стране земље
 6 фор. или 12 динара год.

Власник:

МИЛАН КАСАНОВИЋ.

Ручкописи шаљу се уредништву а претплата администрацији.
 Ручкописи не враћају се натраг. Неплаћена писма не примају се.

ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ ЮНОВ.

Огласима је цена од реда ситних слова

За први пут 5 новч.
 „ други пут 4 „
 „ трећи пут 3 „
 сви билеговине од 30 новчића за сваки оглас
 За „припошљано“ 50 новчића од реда.

Његујте свој пород.

— Српкињама без разлике вјере. —

„И зора плаче, кад мало
 дијете умре прије времена
 и враћа се својој браћи—
 анђелима“ — Виктор Хиго.

Српске Матере!

Има ли већег задовољства, него кад су родитељи срећни у свом породу? — Кад им Бог благослови, брачну везу, те их обдари земнијем анђелима — Мучно, да шта више може задовољити родитеље, од њихне неге — порода!..

Ако их каква туга или невоља мори, ђечица их разговарају, — блаже им њихно жиће; невиношћу својом приморају родитеље, да им и у тузи лебди на уснама благи осмјејак.

Забораве у том часу све невоље па се радују будућој својој узданици, која ће им и у старости блажити мрачне дане, на овом варљивом свијету... Како мора родитељима срце — од радости заиграти, кад им невинице тепа; «ма—ма! ба—бо!» —

Отац и мати подигну у вис своје дијете, кад их оно умилјато зове, па га љубе, љубе и тепају му:

„Расти сине — расти својим родитељима, да будеш велики Србин и тијелом и дјелом!“ Или:

„Расти кћери наша, да узрастеш за Србина, да будете једно тијело и једна душа...“

— Зар има задовољства онај богаташ, који нема свог порода?

— Заиста нема! Сва његова блага ништава су према срећном породу једног сиромаша.

Колико их има, па би дали много, да имају свој пород?

У данашњем свијету мртав је онај пород, ђе порода нема. Све пропада и благо и господство, а једино до свршетка — овога свијета живи пород — узданица народна...

Вјечни је закон: *„рађати се и умирати.“*

Па, кад је од такве вриједности поред, то и ми треба брижљиво да настојимо — у сваком погледу, да негујемо свој пород, — а у првом реду мати је дужна, да се стара за бољитак свог порода...

Од матере зависи, какав ће јој пород бити; од матера зависи, да је и народ напредан; јер како оне однегују из малена такав ће пород бити и кад одрасте...

Много има матера, па не ће да пазе свој пород — роде, али како одгоје? То је главније; јер срамно је убити свој пород, — а убија се тијем, ако у свакој прилици не узнастојимо, да нам ђеца буду здрава и честита...

„Здрава је душа у здраву тијелу.“

Па шта мислите, како велика одговорност пада на родитеље, кад им пород закржљави, па кад буде у најљепшим годинама, они су ти још онда изнемогли...

— А, како мора срце забољети родитеље, кад им невинице умре прије времена, на то нас подсећају и горње ријечи француског великана Виктора Хига.

И, заиста много има матера, те ни мало не пазе на своју ђецу, пре-

дају их у руке дојиља; па наравно, кад мати не надгледа своје дијете, по готову не ће ни дојиља. И тако једно дијете, предаје се једино судбини, — у које су оштри зуби, — која коси и тамани сваку непажњу...

Осврнимо се на нашу прошлост, па ћемо виђети, како су наши предци боље одгајивали свој пород. Ђе се пород добро одгаја и пазе, ту боље цвијетају домови. У такијем су домовима вриједне задруге, ту свака кућа цјева.

Са болом у души морамо признати, да у нас сваки дан опадају породице — о задругама домаћинем ни спомена. Нека се отровна клица увукла међу наш народ, па нас подгриза и ми опадамо. Дан по дан, нас је све мање...

— Колико је нашијех матера, које роде по једно, или по двоје ђеце, — а што је горе, ни по једно; све се дало у неко господство... Овијем свијетом овлада нека нова струја, која све заводи у моду. Па на жалост већ је ушла и та мода, да и праве родиле не ће да рађају ђецу — земне анђеле, него — Боже ти опрости! употребљују разна неваљала сретства; а тијем гријеше Богу и народу... Камо наше прве матере, које су по деветоро и више ђеце рађале? Па су се тијем дичиле и поносиле, — као што и треба, — а данас их нема!

Или, ако их и има, то је врло мало...

И то мало већином се налази код простијех сталежа. Више код сиромаша, него код богаташа; мање

код просвјешћенијех, него код непросвјешћенијех...

Бог кад је створио прве људе, рекао им је:

„*Растите, множите се, напуните земљу и владајте њоме*“, говори свето писмо. — Па видите, како многи наши родитељи гријеше.

У овом погледу прва је мати, да се својеки заузме за свој пород, да чистом и правом материнском негом одгаја свој пород — да не жали труда ни муке; јер није се лијепо назвати матером, а не одговарати својима дужностима.

Српске матере!

Света вам је дужност — значајан вам је рад — ви сте могуће — онолико, колико се може. Његујте свој пород у сваком добром погледу. Кућа није на земљи, него на жени — прените се! јер: *На млијима свијет остаје!* —

То вам жели ваш искрени пријатељ:

Годољуб.

Фоча, на Херцеговини.

Ретка и знаменита културна слава.

Пре много столећа док је једина борба и надметање било у оруђу; док се храбри јунаци борили на јуначким меџанима, није било ни помена о каквој штампани, саовима, а још мање о каквим штампаним књигама. Предавања су онда била то, што су данашњим даном књиге. У данашњем дану, сваки догађај са зна и наше потомство из књига и историје, али у пређашња времена, пре много столећа, није било књига, те се сваки догађај морао причати. Отац је причао сину,

ку је и срцу принела и као преварена у нади баца још један поглед на мирно море и хтеде се удалити, кад наједанпут угледа на хоризонту једну црну тачку, која се све већма приближиваше и развијаше. Радостан узвик оте јој се са ружичастих усана, прене и као да би тамо одлетети хтеда, отрчи и до самога мора. После једнога сата укаже се на једно хиљаду корачаји од обаде грана галија која је величанствено пловила, а бела јадра ју, са неописаном брзином, као на крили ношаху све то брже и брже напред, док наједанпут као укупоно не застане.

„То није он — уздахну у тај шар наша лепотица, која је нестрпљиво стојала на обади и своје зажарене очи у галију упрла. — „На његовој галији је првен барјак и првена јадра, а на овој је барјак разне боје, а јадра су јој бела. Ах! он није одрждо реч, он неће доћи! Ох, да зна како га...!“

„Скините јадра и спустите лентере — чу се у тај мах звучан глас са галије, који се јасно разлегао по миомиру.

„Он је — кликну као на сна пробуђена, лице јој осу љубко руменило, а очи јој неописаним жаром запламтише, док јој је малено срдачке силно кудало, и скоро сва задрхта од радости кад виде, да се један чамац дрши а затим да се један човек спусти у њега. — „Ох боже! — прошапта. — Он долази и ја ћу омет бити срећна! Ох! зашто нисам и ја тамо с њим да на

ПОДЛИСТАК.

СТРАШНА БАРОНИЦА.

оригиналан роман
 написао?

На голој стени дижу се мрки зидови једнога двора. На осам до десет хвати испод стене раширло се недогледно море са својим мутним валмама снажно ударајући о гола камење. Са стране мора у црном, каменитом зиду усамљеног двора, као два мрачна ока, беху изрезана два прозора, иза којих се могу видети богато навијене завесе и скупоцени намештај у соби. На једном и другом крају стрменитог зида, који се поносио диже у вис, своју тамну сенку далеко башајући на плавичасто море, дижу се два стуба као две куле, а на врху истих од мрамора вештачки истесани одмараху се два гола титана са грдним копљем у руци. На средини крова, који је од самога бакра, виси се мали тороњ са златним вртом, који изгледа као да плива у златноме мору сунчани зрака.

Колико је страшним изгледао двор са стране мора, са својим леденим, мрким, као нечиста савест мрачним зидом; толико је пријатнији с друге стране. Пребели стубови, на којима почиваше бакарни врт, беху гасени у зелено обучени испредлетом дивљом лозом и ладоложом тако, да се само проз једна врата, изрезана у овом живом зиду, могао ући у широки ходник, у ком

је вичта ладовина неком тамом покривала дуварове и тек се по кад кад укрене по који сунчани зрачак, те се дрхћући игра по зиду, на ком су измалене биле слике храбрих и моћних предака тога двора и лик садањег господара му и његовог наследишника. Из ходника се виде троја врата, која воде у дивне, са скупоценим намештајем украшене чисте собе.

Испод двора се раширла дивна башта са својим лиснатим дрвма, честим жбуновима и шареним цвећем. Милина ти је ући у башту и ходати у ладовини животог тунела одмарајући миља жељне очи на дивном зеленилу, и удишући овај свез, са мирисом љубких цветића, помешани ваздух. Чујеш како по честим жбуновима умилјато певају малене птичице, како весело цвркујући лећу са гране на грану, и као да се надмећу, која ће дивније и велегласније поздравити залазеће сунце, певају — и душу ти неком рајском дивотом, небеском насладом испуне милозвучне, чаробне мелодије им, а у сред њихових песама чује се како мали славуј прижељкује, а песма му, пуна миља, пуна чара, на лагани крили вечерњег поветарца, разлеже се по луку, и теби се отме уздах из груди и помислиш да си у самоме рaju.

Базу морске обале стоји једна мраморна лауда. Око ње су зелени жбунови и мисриваве липе, од којих се гране превиле и вичтом ладовном покривају то лепо местанце, док се базву њега раширло море,

које је сад тако мирно, које сад тако тајанствено зашљускује и привлачи те да седнеш у барку, и да на његовим бујним недрина у слатком сну преведеш који тренутак.

Сунце је већ зашло, а на западу се подигла дивна румен, и љубко се огледа у огледалу мирнога мора. Зачуше се лагани кораци, све ближе и ближе клипи, затим се указаше две пребеле ручице, које разгрнуше мало тибке границе жбунова, а указа се једна женска дивне лепоте. На њој беше сјајно-плавичаста хаљина, на малим ногама златом искићене павучице, док на глави не имађаше ништа него је своју расплетену, као ноћца црну косу спустила да јој покрије пребели врат и снежна рамења. Лице јој као у какве богине сијну својим рајским чаром, а два црна ока јој, као два небеска кандила, пламте у сенци тананих обрва, а малена устацка јој изгледаху као пупољак руже када цукне и замирише својим мирисом. На ружичастом лицу јој почиваху прте неке тајне радости, док јој се преко белог чела превукао облачак нестрпљивости и дубоко би узданула, када би својим ватреним погледом прелетела преко мирне површине безмернога мора. Лаганим корацима дође до морске обале и ту стаде. Леуу руку, на којој трептаху златне гривне, привела је и очима и тако је, задуђена у море мисли, гледала у даљину.

„Ах! још га нема — пришапне најзад, и високи се на једно дрво. Десу ру-

своје сину и т. д. тако, да је предање ишло с оца на сина, са колена на колена.

Зар би ми знали сад о минулим и старим нашим важнијим догађајима, да није тог предања било, по којем ми данас знамо шта се онда догађало. Али разумем се тек приближно и површно, јер се и побрало и напустило, а много се и изгубило. Да се уверимо, узнећемо наше народне умотворине. То је прави бисер наше књижевности, и ми смо тим бисером и благом врло богати, тако богати да нам сви народи завиде. Вечита слава припада Вуку, што је прикупио то народно благо, те данас штампао у књигама, готово свака српска кућа има. На колико има још народног блага, што није прикупљено, а колико има што се побрало и изгубило. Јер, да се одавна прикупило и да су садање штампарије биле пре 5—6 столећа, или од почетка кад се Срби доселили у ове крајеве, у којима данас живе, то се не би ништа изгубило, него би данас имали огромно наше народно благо, наше песме и приповетке, наше народне умотворине.

Човечанство је пошло у напред, од кад су почеле прве штампарије. Нећемо да овде говоримо оштрице о штампарији, него ће мо само напоменути, где, кад и ко је пронашао прву штампарију, а после ће мо наставити даље, да видимо где је прва штампарија по никла у славенству.

Прва штампарија покликла је у петнаестом веку, у Немачкој. 1450. год. отворио је Иван Гутенберг у Мајнци и прву је књигу штампано — свето писмо. После тога почеле се ширити и по осталој Немачкој, али је то ишло врло лагано. После пада Цариграда, грчки научњаци и песници пребегли су у Италију, где је песništvo и наука цветала у сав мах. У тој земљи песništva и науке, почеле се нагло ширити штампарије. Господар Црне Горе, Иван Црнојевић основао је 1493. прву штампарију у Зети у којој се штампало ћирилицом словима. Огуда се даље штампарије оснују у: Милешеву, Горажду, Мркиној цркви и Грачаници, и ту наши стари: „у часу кад се наша државна сила без надања распадала испред поплаве турске, прихватише овога умнога оружја против таме и мрака, да као утопљеници спасу оно, што се може, да обезбеде бар црквени и умни живот народни“.

Прва штампана књига која је штампана у првој српској штампарији је „Октоих“ или осмогласник, штампана на Ободу. Та је књига штампана 1493. год, а од тог дана протекло је равно четири стотине година.

Црна Гора, осећајући да је она прва позвана да прослави ову свету успомену, решила је да достојним начином прослави ову успомену, те се на Цетињу саставио одбор, који ће приредити ту славу. У одбору су и велики књижевници: Ровински и Томановић. „Глас Црногорца“ донео је опширно у спомен четирестогодишнице ободске штампарије те на завршетку вели: „И тако ће мо овога лета, ако Бог да, имати на Цетињу велику културну светковину свесловенског значаја, на којој ће састати Руси и Бугари, Пољаци

галији, ма у вечитој огањности и ветитим мукама, провео се свој век!?. Та поред њега би тако сретна била и тако задовољна, док ми овај двор тако празан тако пуст изгледа ма да трети у сјају и богатству! као да сам у пустињи тако се осећам у овоме рају... Ево га! — кликну још једном кад виде, да се чамац отиснуо од галије и брзо се приближује обали.

У том се већ и сутон сусетио и она већ после неколико минута једна могаше видети чамац, само је чула, како весело одбацује воду и како чамац шупштећи долази сад ближе обали.

После неколико минута чамац је био привезан за једно дрво, један делија исочи из њега и в'ћ ено их загрљени стоје под липом.

„Јеси ли дуго чекала, зашта ју он кад су сели на клупу, и она му паде око врата“.

„Ох да знаш како сам те нестрпљиво изгледала... Већ сам мислила да носи ти, кад сам видела барјак и јадра на галији, и срце скоро да ми пренуке од туге. Да ти знаш како је мени овде...!?”

„Не брине се драга моја — превиде ју он и њежно ју загрли. — Неће то тако остати! Барјак и јадра сам морао променути, јер сам чуо да ме вребају. Баш јуче сам се сукобио са једним непријатељем, који ми маа' главе не дође, ал сам се еретно спасао...“

и Чеси, Словенци и Хрвати са Србима из свих крајева...“

Кад буде прослава осврнућемо се још једанпут па и рећи коју више.

Застава доноси: „Нови Сад, 11. априла. Извештени смо да је Њег. Високопреосвештенство епископ вршачки Нектарије изјавио у разговору са једном личношћу: да су се он (епископ Нектарије) и епископи пакрачки Мирон и горњокарловачки Михаило, споразумели да они неће више долазити у српски нар. цркв. сабор јер њима тамо нема места. Они ће оставити да сабор закључује што је њему воља, а они ће у св. синоду заузети фронт против закључака саборски.“

Ми ову изјаву саопштавамо српском народу и очекујемо одрешит деманти а ако таквог не буде у времену од четрнаест дана, ми ћемо о тој изјави наше рећи.

Даље смо извештени да је Њег. Светост српски патријарх Георгије изјавио „браниковачкој“ депутацији која је под вођством г. др Илије Вучетића дошла да Његовој Светости честита орден, да ако се већ вође либералне странке не могу одрећи опозиције из разлога опортунитета, нека се код идних избора за народно-црквени сабор не дају кандидовати, него нека пуште у сабор такве своје људе који се не могу компромитовати.

Ако је то истина, онда је то за цело интересно, а могло би бити истина судећи по томе: како је „браниковачка“ опозиција после сабора сасвим заћутала и како је др. Илија Вучетић „заборавио“ увреду направљену му у „Српском Синоду“.

Ми честитамо на новом савезу.“

Њ. В. Краљица Наталија у гостима код цара руског.

Нашим читаоцима познато је, да је Њ. В. Краљица Наталија у Криму послала руску царску породицу и ту била срдачно примљена. Београдске новине донос о томе следећи извештај:

31. Марта дође у стан Њ. Величанства Краљице Наталије код г. пуковника Симоновића, ађутант царев гроф Бенендорф, да јави Њ. В. Краљици, како је Њихова Велич. Цар и Царица позивљу да изволи сутра дан 1. Априла у подне доћи са свитом својом на доручак.

Кад је Њ. В. Краљица у одређено време у Јивадију дошла, дочекали су је пред царским павиљоном: царевић престолонаследник, велики кнез Борђе и најстарија ћерка царева Ксенија, а до стеница у дворцу примила су је Њихова Величанства Цар и Царица и по урдном поздраву увели у салон.

Пошто су три четврти часа у салону провели, Њихова Величанства позвала су своју гошћу у велики дворца на доручак, где их је очекивала царева породица и краљичина свита.

„Опет ти недају мира — викну она љутило, очи јој севаху а зубна је као гуја шкрипала. — Ах! оне надуване песме...“

„Не љути се драга Хермина! Док ме волеш, док ме твој дух и твоја љубав закриљују, дотле се не бојим бесних песна! Не љути се, него буди сретна у загрљају мом! Загрли ме опет, узбриши сваку стрелу из срца твог и уживај ове тренутке, који су тако слатки...“

„Едгаре мој — оне се пун радости, пун милне кљик са усана Хермининих и падне му на груди. Један пољубац се оне са усана им и они у заносу жарке љубави сеђаху, мислећи, да их нико не гледа; ал' их је гледао завидљиви месец. Он их је гледао и завидно им је, ал' они га и непогледаше него су, пливајући у тренутној радости седели, а срца су им говорала. Хермина је сад као каква богиња изгледала; месец јој својим бједилом још дивније украсио лепе црте бајна лица, на ком се огледала превелика радост и тајна суза јој.“

Едгар је био срећне величине. Лице му је од суца опаљено, али ипак лепо и пријатно. На њему је лепа долама, од плаве кадифе, уске чакшире и чизме, које су чак преко колена допирале. На глави је имао калцак са црвеном перјаницом, а о струку му је висео мач са сребрним бачаком, док му за појасом беху заједнута два пиштоља. Он је био гусарски краљ. Са лица му читаш неустрашну храброст, енергију у случају

Царица са Краљицом одвезла се на колима а пар је прешао пешке. У трапезарији било је представљање свите с једне и с друге стране. За столом седела је Царица с леве а Краљица с десне стране од цара, до Краљице десне стране царевић, до њега велики кнез Борђе а до овога велика Кнегиња Ксенија. Остала породица царска и свита ређала се даље по рангу и старешинству. За време ручка свирала је музика, а дошавила је из Јалте у Јивадију и царска лађа „Ерилик“ и пуцала из топова — Salut.

После ручка изашла су Њихова Величанства са царском породицом и свитом у башту, где је држат серја и ту се пробавило више од пола часа у веселом и пријатном разговору. При поласку Њихог Величанства Краљице, Цар и Царица су је допратили до кола и љубавно се опростили. Пријем је био врло срдачан.

2. Априла, пре подне, Њихова величанства Цар и Царица, престолонаследник, велики кнез Борђе и велика кнегиња Ксенија, дођоше у Јалту да посети своју тетку кнегињу Оболенску. Но при свем том, кад им је на сусрет изашла госпођа бароница Федерике, дворска госпођа блаженопочивше царице, у чијој кући Њ. Величанства су Величанства са породицом у двор ушла и сво четврт часа ту пробавила а при поласку изјавила, како јако сажаљевају што Краљицу нису застали.

Сазнали смо са поуздане стране да је Њ. Величанство Краљица у прошлу уторак, пред ползаак свој из Јалте за Одесу, по други пут била код Њихових Величанств. цара и царице у опрштајној посети и на ручку.

Краљица Наталија у Цариграду.

„Видело“ доноси овај извештај о бављењу српске краљице матере у Цариграду:

Стара византијска престоница, та најзанимљивија варош на свету — Цариград, 12. марта ове године примила је у своју средину најлепшу краљицу на свету, Њено Величанство краљицу Наталију, узвишену матер љубљеног краља Александра I, а Његово царско величанство султан Абдул Хамид Хан, тај заиста љубавни османски монарх, дочекао је краљицу Наталију како се најбоље могло пожелети. И безброј високих министара, и савиство танких кипариса, и седам брестуљака дрвене Византије и Златни Рог с азијске обале и чаробни Босфор са својим дворцима и рајским баштама, били су сведок том краљичином доласку.

Помењутог дана после подне седели су у згради паробродског друштва Messageries Maritimes, која постоји на самом састанку Босфора са Златним Рогом, чиновници овај српског посланства са српском колонијом да њено величанство дочекају. Одатле су наше очи весело и радознано једнако погледале на Мраморно Море, кад ћемо угледати дим са краљичиног брода иза витких минарета Св. Софије и старих султанских дворцова, а још старији византијски царева, који се сада зову Ески-Серај. И баш око 5 или часова директор Messageries објави „Ево лађе“, а Срби додадоше „Ево краљице!“ И док је брод ушао у луку и потражио своје место, дотле су чиновници посланства и српска колонија поседали на лаке чамце, упутили се броду, не марећи ни најмање што је море јако узбуњено, и упрли своје очи ка броду да краљицу виде.

Кад је брод бацно лентер и уморио се, ми смо већ били пред бродом, нитани морским валма, поздрављајући краљицу која стајаше на крову са својом дворском дамом, и нас отпоздрављала.

Пошто уђосмо у брод, госпођа Грџићка предаде краљици велики и леп букет цвећа, а то исто учини и госпођа Нешићка. Одмах за

опасности, а из очују љубав, хладнокрвност и под плаштом лажне благодати, крволочну наклоност.

„Едгаре! проговори Хермина после кратког ћутања. — Драги Едгаре! ако ме волши, носи ме са собом! Ја сам готова да одма пођем; да ти при сваком кораку у помоћи будем — да бдим над тобом. Едгаре, води ме! Ако ме тако жарко љубиш, ако ти у срцу тако као у мом гори љубав, ти ћеш ме повести. Ох! поведи ме само да не видим ове дворе, који су ми тако празни; да не видим ове лугове, који су ми тако пусти кад тебе не видим...“

„Хермина! узиде јој у реч озбиљним гласом Едгар. Чело му се наоблачи, а лице му се намршти, као када се лети, после жестоке припекке наједанпут небо наоблачи. „Зар можеш посумњати у моју љубав? Ко! — ко сам пута свој живот жртвовао, да се с тобом састанем, да те видим и у твојм загрљају, на твојим грудима да отпочинем који тренутак, у сред борбе, у сред најжешћих на падаја, највеће опрзности наших непријатеља. Ти сумњаш у моју љубав, у моју тврду веру, која је тврђа и од саме стене! Пре ће се небо са својим звездама срушати, него...“

„Верујем ти — кликну Хермина и паде наљ! — Не сумњам ја у твоју љубав. Она ми и увела наде у моју душу, она ми подражава некадању жељу, да ти паднем око врата и ја те молим да ме са собом

тим, на царском мушу (лађици) стигломе на брод Мунир-паша, велики церемони мајстор царског двора и Ахмед Али-паша, султанов ађутант да у име султаново краљицу поздраве. Пошто Мунир-паша поздрав краљицу представи јој Ахмед Али-пашу, о ком рече, да га његово царско Величанство султан, његов велики господар, ставља њој у службу за све време њеног бављења у Цариграду.

За тим краљица остави лађу и на царском мушу праћена особљем посланства, изађе на обалу код Топхане, где јој почасна чета одаде војне почаси. Одатле се краљица, на царским колима одвезла у свој стан „Хотел Византија“. Ту су краљицу дочекали наставници српске школе, више госпођа и света и поздравили је са „Живела краљице!“ Госпођа Десџика јој је том приликом предала букет цвећа, а музика је свирала султанову химну.

Пошто се краљица за тим опростила са Мунир-пашом, отишла је у своје одаје да се одмара. Цариградског је света пуно било пред хотелом и ту се дуго задржало.

У вече је дошао у хотел Ибрахим-беј, спроводник амбасадера, изјавивши краљици султанову жељу, да га сутра посети.

Сутра дан, 13. марта, краљица је на дворским колима, у пратњи своје свите и царске гарде, отишла у Јивадију да султана посети. Главна улица Нерв, била је препуна разнобојних цвета, који се ту слагао да види српску и најлепшу краљицу на свету.

На стеницима јивадишког двора, султан, окружен својом свитом, великим везиром Цевад-пашом и министром иностраних дела, Саид-пашом, узео је под руку краљицу и увео је у царску салу. После те посете краљица се са својом свитом на дворским колима провезла по јивадишском парку и сипала у царски колек који лежи на погледу Босфора. После уобичајеног послужења шербетом, краљица је примила царски орден Шефкат I. степена у круним бриљантима, који јој је султан послао. Том приликом султан је благовољео одликовати својим орденима као краљичино особље тако и особље српског посланства. Дворска госпођа гђа Машинка добила је II. ст. Шефката; краљичин маршал г. пуковник Симоновић, II. ст. медаље; посланик г. Бенерал Грџић, I. ст. медал, гђа Грџићка I. ст. Шефката; секретар драгоман г. Серван II. ст. Османлије; војни аташе г. мајор Нешић III. ст. Османлије; секретар г. Мариновић III. ст. Медаље; и аташе г. М. В. Веселиновић IV. ст. Османлије.

За тим се краљица врати у свој стан. 14. марта краљица је давала доручак особљу српског посланства а по том посетила је царску резиденцију, музеј, дамију св. Софију и двор Ески-Серај.

15. марта краљицу је посетиле руски амбасадер, г. Велидов с госпођом, а Бенерал Грџић давао је у посланству доручак у част Њ. В. краљице, на ком су осим краљице и њене свите били и чиновници српског посланства с госпођама. Од хотела до посланства краљица је дошла пешке. И док се краљица бавила у посланству се слагао саван свет, тако да кад је после из посланства изашла и седе у отворена кола дворска, једва се отворио пут да кола њена и свите прођу. Интересантно је било погледати, како је величанствено држање краљице и њена појава, кад је у колима седела, утицала на оне гомили источњачког света свих могућих народности. Сваки се разговарао о краљици, сваки је рекао: „Сад потпуно појми оне хвале, које су преко новина проносиле о овој заиста најлепшој и најчаробнијој краљици.“ Од неких Грва могло се чути ово: „Ова српска краљица мора имати у себи ма колико грчке крви, иначе не би онако лепа била!“

Одатле се краљица извезла до двора Дма Бахче, а после је на царском мушу прешла преко Босфора на изјску обалу и прегледала дворане занимљиве палате Бејлер-беја.

поведеш; она ме гони, да оставим овај двор, који ми је тако празан, тако пуст, тако одвратан, Едгаре! Помисли како је мени, кад морам у тренутку да заборавим на тебе, да прегорем све своје осећаје, па и сад љубав према теби, па да у загрљају мога мужа, кога мрим, презирем као... Ох, води ме, води ме...“

„Не то не може бити — викне Едгар и устане. — Треба да знаш, да смо онда обоје изгубљени. Ти мораш овде остати. Он те неискрено љуби и веруј, да ћеш после његове смрти ти наследити силно добро, које се на неколико миља распростире, а то време м'о р'а што скорје доћи. Моја глава је у торби... На сваком кораку ме чека целат и...“

„Шта хоћеш ти!? викне Хермина и устукне натраг. — Ваљда не мислиш, да га ја...“

„Да, баш то мислим — прекиде ју Едгар ладно и смећеши се првије јој блаже ухвати ја за руку и продужи. — То хоћу, и то мора бити! Он мора умрети, иначе смо обоје изгубљени!“

Ове тако хладне, тако хладнокрвно изговорене речи у страшише Хермину. Лице јој поста блеђе од месеца, срце јој силно закуца, сва уздрхта, а душу јој обузе страх и ужас.

„Едгаре! промуца најзад. — ваљда не мислиш, да му ја дођем главе? То је ужасно, то...“

16. марта краљица је примила посете оvd. високих лица, који су аудијенцију тражили за наставнике српске школе и школских одбора. Том краљиком краљица је дала израза како је веома весела што је видела у Париграду српску школу, српску школу и савуљене Србе и рекла: „Овај ће ми моменат остати једна од најмилијих успомена на Париград.“

Пре подне тога дана краљица је са својом свитом ишла у Фанар, где је посетила васељенског патријарха. А после подне је патријарх с неколико митрополита кратио краљици посету и показивао јој једну икону св. Богородице од велике вредности и значаја.

У вече је краљица била на ручку у руској амбасади, који је г. Некидов у њену част давао. На том ручку било је српских и руских чиновника. Краљица је на обобље руске амбасде, а нарочито на г. Некидова и на руске госпође, који су очарани били њеном љубавношћу, учинила врло леп утисак.

17. марта у 10 часова пре подне Краљица је оставила Париград, испраћена оном истим почастима од стране њ. п. в. султана. У руски брод „Орел“ краљица се укрцала на царском муну. Ово бродо било је безброј чамаца.

Стенаци и брод били су застрти персијанским ђилизовима и тробојкама, а сала је била одићена разноврсним цвећем.

Велики церемонијалатор царског двора Мунир-паша, од стране њ. п. в. султана пожељео је краљици сретан пут, а руски војни аташе пуковник Пешков предао је краљици леп букет.

Пошто се краљица оprostила с особљем српског посланства и са сваким весело разговорила, ушла је у свој салон.

На знак другог звона, сви оставили брод и убојоно у чапче, а мало за тим и брод се кренуо пут Црвене Море.

Из Букурешта, краљев цариградског предграђа на Босфору, краљица је телеграмом заблагодарила њ. п. в. султана на љубавности и гостопримству.

И данас се по Париграду непрестано и са особитим поштовањем говори о најлепшој краљици на свету. — Она то и заслужује.

НОВОСТИ ИЗ МЕСТА

ЧИКА-ТОША Г. ЂОРЂЕВИЋ.

У уторак 13. о. м. око 2 сахата по подне, објави нам тужним гласом звоно смрт нашег најда незаборављеног чика Тоше Г. Ђорђевића трговица овдашњег, који је након дуге и тежког боловања преминуо у својој 65. г. живота свога а сутрадан око 4 сахата сахрањен је уз велико саучешће оvd. грађанства, ердијана, пријатеља и поштовалаца. И тако нестале нам и овет једног врло борца и поборника на нашем политичном и правном народном пољу, изгубио смо у Чика Тоши класичан тип карактерности, истрајности и српског одушевљења. Још као момак од 18 година учествовао је у више љутих бојева на Јарку и Сентомашу, те је знао живо приказивати све догађаје бујне 48-ме године, а још више речу оспособити слушаоце своје, указујући на дела српских јунака погнаулих за општу народну ствар. Кад је у Угарској уставна ера започела и кад су се код нас покренула омладинска удружења, тада је Чика-Тоша био један међу првима, који су се том покрету придружили. Није било ни једне важније појаве у овом знатном пок-

«Хермина! прекиде ју он тихим гласом на који она, као да ју је гром ударио, умукну, само јој усне дрхтају, а лице јој обли мртвачко бледило.

«Да, од твоје руке мора уарети! Ти му мораш угасити живот, јер мени је несприступачан...»

«Али, Едгаре, то је ужасно! проговори дрхћући Хермина и падне му око врата. — Ох невој ме доводити у очајање, боље да бегам, волим с тобом и погинути, него да својим очима гледам смрт...»

«Нећеш! прекиде ју он севајућим очима и отури је од себе. — Ти се титраш са мном? Мислиш, да ћеш ме твојим ласкавим речима, твојом љажном љубављу и даље обманјивати? Мислиш, да ћеш ме и даље држати за свог роба, да ћу и од сад жртвовати свој живот, само да теби угодим, да ми као гуја паднеш око врата и...»

«Не више — викну Хермина и полети му у загрљај, но он ју сурово отури од себе.

«Даје гуја! Сети се Марте, којој си главе додла, само да се богатства, сјаја и имена дочепаи! Нека ти је она пред очима, а ја идем, да — погинем!... Ај' веруј пре ћеш сама бити жртва моје љубави и мога љубави, и тек ћу онда ја, кад те видим у прах сатрвену умрети...»

После ових страшнох речи брзим кораца она упути се чапцу.

Она је као скамењена стајала и са

рети, а да шок Чика-Тоша у њој суделовао није, а већ многи живи могу причати о његовом неуморном раду приликом уставних борба за наша народна права. — Као неколикобим присталаца бечкеречког програма стајао је он вада уз заставу личног нам Милетића и ту заставу он никад изневерити није хтео. — За време српско-турског рата много је радио на том, да се овој великој ствари припомогне, те је због тог много не пријатности морао претрпети од стране политичких власти, које су га непрестано гањале, но њега ништа није могло од предузетог умишљаја одстранити. — Кад се појавио кикиндски програм, Чика Тоша је у колу са Јашом Томићем и шок. Лазом Навчићем свом снагом радио на томе, да се исти обори, те је због познате уљманске афере и он пред судом морао одговарати У друштву са шок. Лазом и Јашом ишло је за тим, да се бечкеречким програмом углавном захтеви не напусте, већ да се борба та и даље настави, те је тако и он усвојио резолуције сентомашког збора и ступио у редове српске народне радикалне странке. У црквено-народним стварима вада је бранио нашу аутономију против нападаја хијерархије, којој је на челу Герман Анђелић био и који је безброј лоших слугу, још лошијег господара имао. У вршачкој црквеној школској општини имао је великог удела у обрани исте против нападаја оних људи, који су истој гроб копали, те је свим силама радио, да се вршачка цркв. општина оprostи својих неспретних татора, који су је до ивице пропасти били довели. Зато је и важио увек као неколикобим и непопустљив, са чега је стекао ретко народно поверење и уживао ванредну популарност у нас. Једном речи био је устаљан, где је год народни интерес захтевао, да то буде, излагао се опасности, које су лако његово и породично му егзистенцију могле подклати, но он је увек остао стари Чика Тоша, челик — карактер, какви да, се ретко имаде. Многи српски емигрант нашао је код њега уточишта и поштор, соколећи исте, да истрају, шат сијне и Србину сунце лепших дана. — И тако целог свог века не сустајући и у боље дане верујући радио је он неуморно, где год се на његово помоћ рачунало и он се никад од ма којег рада извлачио није. — Не да се исписати све оно, чиме нас је шок. Чика-Тоша задужио, те му за то и знак његовог вредног деловања довикнујемо: Јака ти црна земља лични покојниче и вечан споменик нека ти је у твојем маленом народу, који си ти тако топло љубио и за који би и твој живот био задужио!

Гђца. Султана Цијукова, ученица на бечком конзерваторијуму приспеће ови дана у Вршац у крило своје породице и својих пријатеља а после ће са својим оцем г. Ђорђем Цијуком чиновником оvd. порезног звања отпутовати у Београд, где ће суделовати при једном великом концерту, «Београдског пев. друштва», коме је заштитник Н. В. краљ Александар, одатле отпутоваће у Нови Сад где ће такође суделовати при концерту богословског књижевног

укоченим очима гледала га, па затим као помамна појури за њим: «Едгаре не иди.

Заповеди, и ја ћу ти сваку жељу испунити. Училићу што хоћеш, ма ме живота стало!»

Едгар стане, мрко ју погледа, па за тим проговори: «Добро пази шта ћу ти рећи. Он мора умрети! Из твоје руке мора смртну чапу примати Али пази, јер ако неурадити, као, већ ме мислиш преварити, онда знај, да ће ти овај мач разбити груди или ћеш самном заједно од делатске руке срамном, разбојничком руком скончати!... Видј је ту, он ће ти помоћи.»

Хермина је дрхћући слушала ове речи, које су јој као бесна бура зујале у ушима. Чула је речи, које јој узмутише мрачну душу; видела је невину жртву, како се ужасним мукама, са изнуреним лицем, бори са страшном смрћу; како се као прв преврља пред њеним ногама — како умре. Јадан зној пробио јој чело, тако је дрхтао; а глас јој се угушио и не могаше речећ проговорити.

«Ти ћутиш — ослови је Едгар хладнокрвно. — Сад бирај! Или волиш, да у мом загрљају сретна будеш, или целатовом руком срамно да умреш?»

(Наставиће се.)

Друштва „Слога“. Госпођица Султана Цијукова бавећи се од неколико година на бечком конзерваторијуму а помоћу родољубивих Срба и Српкиња, показала је диван успех у својој струци, а да је то тако, уверили смо се и сами кад је слушамо приликом суделовања нашем пев. Друштву, које је приредило концерт у корист срп. народног позоришта пре кратког времена, а и ова последња појава у Бечу, где је суделовала при једном концерту, у присуству првих бечких вештака, сведочи нам, да ће труд њен уродити добрим плодом. Честитамо како београђанима тако и новосађанима на избору, јер смо потпуно уверени да ће наша лепа Српкињица својим умилним а вештачким гласом свакога задивити. Ово нам је једина Српкиња, која се у последње време одала овој струци, па зато треба да је сви сложено подмогнемо, како би могла своју струку подпуно усавршити. У то име кличемо јој: Живела дивна Српкињице, на понос и дику васколиког Српства! А родољубима: помозите, па ће вас и Бог помоћи!

Руски певачи. Три Руса певача, Павлов и два музикала клоуна — Браћа Безано приредили су прошле недеље три претставе у оvd. позоришту, но на жалост није им публика поклонила своје поверење, мислећи зар да су ово какви светски швиндлери. Ми јако жалимо што ови људи неимањаху среће, но по готову са дефицитом мораше завршити своје претставе и даље претставе приредити у хотелу код «Вароши Париза.» Како ова три брата Руса, тако исто и браћа Безано (Субић) заслужују сваку хвалу и признање, јер су вештаци у потпуном смислу. Лепо ти је било видети нашу браћу Русе у народној руској ношњи где својим звонким вештачким гласовима извађаху најдивније руске народне песме. А и играње руско народно задивило је гледаоце, те оно срдечно пљескање и усклици: живили! и браво! разлегали се на жалост, готово по празним просторијама позоришним. Од свију продукција што извађаху браћа Безано најлепше им је снo свирање са прапорцима; продукција са песом, по нашем мишљењу требала је изостати, јер урликање пса није никако пријатно за уво човечије. Иначе, као што рекосмо, све је врло добро било. У договору са оvd. срп. вероисповедних школа управом приредили су ови вештаци и једну претставу за школску младеж Ово дело наше школске управе сваке је хвале достојно. Потпомоћи сиромашу у нужди — много значи а то је учинила наша школ. управа овим сиротанима, посетивши дечију претставу са 16 школа, при којој је лепа крајцара српска, овим сиромасима припала. Тако и треба лични Срби вршчани, потпомоћи сиромаша, тоје и лепо и племенито. Ми замишљамо да ова господ а поглавито наша браћа Руси морају лецу успомену у срцима њиховим понети о Србима вршачким, јер колико се могло и учинило се. —

Потврда. Високо Министарство потврдило је повишицу плате инжињерске од 1400 фор. на 1800 фор. И тако ће од сада изабрани инжињер наше вароши имати са 400 фор. више плате.

Земљотрес. Опет се појавио мали земљотрес у пр. суботу око 11 ипо часова и у недељу око 7 часова у вече. У Белој Цркви такође је било земљотреса и то у исто време као и код нас, само што је код њих и штете починио. Зграда гимназије на више места је распукла. У Малом Жаму са храма Божијег, озго са торња, усјед земљотреса пао је крст, а и сав је храм распукао. Иначе већег кварца није било.

Наименовање. Г. Алек. п. Николић вел. Жупан, наименовао је за инжињера наше вароши г. Ј. Шранка. Ми ово не разумемо! Зар варош не бира себи инжињера, но је то право наименовања? Молили би да нам се то разјасни.

Стари сребрни новци. Вис. Министарство финансија издало је наредбу у погледу сребрних од два и четвртине форинта с тим, да се у промету могу примати само до 31. апр. по р. а после тога времена примаће се до 31. Јула п. р. само на државним благајнама. Сваки који од ових новца има, треба да гледа да их што пре протури, иначе ће доцкан бити.

Промена. Жељезнички новозипутовање од сада овим редом: Долазак из Беле Цркве: 5.22 у јутру, 1.03 у подне, 6.11 увече. Полазак за Темишвар: 5.28 у јутру, 1.07 у подне, 6.35 у вече. Долазак из Темишвара: 7.43 у јутру, 2.08 по подне, 10.09 у вече. Полазак за Београд: 7.53 у јутру, 2.12 по подне, 10.17 у вече. Долазак из Бечкереча, 11.49 пре подне, 9.03 у вече. Полазак за Бечкерек: 5.40 у јутру, 2.20 по подне. Полазак из Јасенове за Оравицу. 8.35 у јутру, 3. — по подне, 10.55 у вече. Долазак из Оравиче у Јасенову: 3. — по поноћи, 10.25 пре подне, 3.50 по подне.

Један ученик, потребан је штампарији овој. Исти мора имати уверење са којим може донавати да је свршио бар шест разреда основних школа. Ступити може одма.

ИЗ СРПског СВЕТА

После априлских догађаја. Јављају из Београда. Из унутрашњости Србије непрестано долазе депутације краљу да му благодарне за спасење народа. У исто време готово све депутације позивају краља да посети свој народ који га чека раширеним рукама. Услед тога краљ ће се по свој прилици скорим кренути на пут по Србији. У путу праћеће га осим министара и многи народни посланици. По унутрашњости чине се велике припреме, како би свога младог краља што лепше дочекали. У званичном листу објављена је општа амнестија за све политичке претупе. Милост краљу осетиће на 400 осуђеника. Краљ Александар јавно је својим родитељима, да је престао важити скушнт. закључак о њихову изгону из земље. Краљица Наталија ће скорим доћи у Београд да загрли свог јединца Неистинита је вест, да је пензионер митрополит Михајло и да је ушо у кабинет Новаковић: У Шабачком срезу сви либерални општински заступници дадоше оставке. [Насиано су заузели па и треба да даду оставке пр. ур.] Петра Узела овог познатог шкрабала, по «Обзору» и другим протусерпским листовима, протерала је српска влада. Вели се да је он изнео ону лажну вест, о атентату краља Александра. Јандарски официр Богосављевић уапшен је, усјед тог, што је при либералним изборима наредно да се два бирача убију. Либерали су држали конференцију, у којој су закључили да се држе приликом наступајућих избора, пасивни Чудо ми чудо! Да су остали активни добили би савество посланика — 0.

Грозан пожар у Башахиду. Јављају нам да је ови дана грозан пожар беснио у Башахиду. Изгорело је 35 кућа са свима узгредним зградама а и једна станица је изгорела. Ватрогасци из: Кикинде, Бедре, Карлова, Торде и Меленаца чим су чули за ову несрећу одма су притекли у помоћ, ама вајде више није било. Ватра је обузела маха, те се само гледало спасти оно, што још није ушло у чељуст овог грозног пожара.

СЛОВЕНСТВО.

Кнез Фердинанд са својом женом укрцао се у Специји на Лојдов пароброд „Амфитрите“ и отпловио за Варну. Кнез ће се са женом задржати на Малти и у Париграду. Из Софије јављају да се бугарски кнежевски супружници неће вратити у Бугарску пре краја месеца а свакојако при свршетку великог сабрања које ће се састати 28 априла и трајати недељу дана. Држи се да ће кнез лично закључити седнице великога сабрања. Кнез се службене припреме у Трнову и Варни за дочек кнежевских супружника, те се с тога мисли да се кнез неће вратити кроз Србију већ морем и кнез ићи прво у Софију но у Трново.

— Петроградски дописник „Рол Сор“ констатује да је јавно мњење у Русији у опште задовољно са најновијим преображањем у Србији. Тај преображај да је свакако донео решење потешкоћа које су се починиле

било за време либералне владавине, те је опет дошла на владу радикална странка која је сваком Русу симпатична. Руси су тим више вољни да благо пресудују дело краља Александра што су бивши регенти починили као иллегалност и противзаконитост. Дописник прича да руски владини кругови исто тако мисле као и руски народ те су у погледу догађаја у Србији били исто тако потпуно изненађени као и публика. У владиним круговима говори се да није било повољно да се баш случајно десила краљица Наталија у посети код царског руског цара, кад се догодило преображај у Србији пошто је то довело до разних комбинација у страним штампима које апсолутно не стоје. Једно што мало неугодно ударило на јавно мишљење јесте то: што се Гаршанин опет појављује на политичком попришту.

ИЗ БЕЛОГ СВЕТА.

— (Потрес на острву Занту), како 6. о. м. пишу отуда, све једнако траје. Народ је у великом страху, бојећи се да ће се цело острво разорити.

(У Монте-Карлу) нађене су 4. априла у једном од првих хотела две одличне младе Францускиње, које су се из револвера убиле. Нагубив у игри 200.000 франака. Име им се држи у тајности.

— (Помрачење сунца) 6. о. м. потпуно се видало у Јужној Америци, неком делу атланског Океана. У Европи је допирало само до северне Француске и средњу Немачку. Беч је био на последњој граници, где се појава помрачења могла још нешто опазити.

РАЗНО.

(Косовски споменик у Новембарској свесци «Српског техничког листа» читамо да је грађевински савет српског краљевског министарства грађевина примио скицу Ђоке Јовановића, вајара за Косовски споменик, који ће се подићи у Крушевцу, и коме је на Водов дан 1889. године краљ Александар I. ударио темељ. Савет је још решио да се израда споменика повери самоме Јовановићу, али с тим да г. Јовановић своју главну групу измени. Ову измену г. Јовановић је изнео, и сад, пошто ју је грађевински савет једногласно усвојио, она представља носача крсташ-барјака, Бошка Југовића како смртно рањен у последњем моменту грми заставу, а вила му је прихваћена и крунише јунака лаворовим венцем. — Г. Јовановић поднео је предрачун, који износи 100.000 динара за извршење споменика, и овај рачун одобрен је од грађевинског савета — Г. Јовановић радећи споменик у Паризу где је он већ од четири године своје радове у царском годишњем «салону» са успехом излагао, те је на тај начин ступио у везу са првим француским уметницима и академичарима, који ће га са својим саветима моћи потпомагати, а тиме Србија долази у неколико већу гаранцију да ће овај споменик бити потпуно вештачки изведен. — Споменик ће бити исто толико велики, као и споменик кнеза Михаила, али по богатству фигура премашиће га.

Снег и мраз. Као што неке новине јављају а и сами смо томе сведочи, пре неколико дана изгледало је у нашој држави као да смо у најладнијим пределима Русије на више места било је мрза и снега. Термометар пао је испод нуле и то: У Алтенбургу, Бали, Бешшти, Оберибургу, Араду, Сегедину, Солноку, Дебрецину, Унгвару, Цатмару, Клаузенбургу и Херманштату. Из Тамшваре јављају: Радост коју добисмо услед пада кише, претвори се за мало у жалост јер услед хладног ветра смрзну се све; по кућним крововима видео се лед, Репица је пропала. Из Бечкерка јављају 12. о. м. Ове ноћи имадосмо јаког мрза, воћне и лоза пропала је. Из Кашау-а јављају: Последњих дана имадосмо овде праву зиму. Снег је падао а од ведеће непрестанце дува хладан ветар, тако јак, да дрвље из корена чуца, за тим је наново почео снег, за њим лед а за овим опет снег. Све је пропало, што пролаће крену. Из Росенау а јављају, да је тамо по околини било снега до 12 с. м. високог. Готово по свима варошима наше државе беснила је зима ових дана.

(Велики градови. По најновијим статистичким подацима има данас у Јевропи

122 града с више од 100.000 душа. Лондон има 4.415.000 душа. Париз 2.712.000. Берлин 1.663.000. Беч 1.364.000. Петроград 954.000. Цариград 872.000. Москва 768.000. Глазгов 772.000. Ливерпул 680.000. Бирмингхам 570.000. Хамбург 569.000. Науљ 531.000. Манчестар, 505.000 душа. Од 400—500.000 душа имају по реду ови градови: Будимпешта, Брисел, Мадрид, Варшава, Рим, Лион, Амстердам, Милан и Марсељ. Од 300—400.000 душа: Кордањ, Ледс, Липиска, Монаков, Вратислава, Турин, Шефилд, Праг с предграђима [310.483] и Одеса. Од 200—300.000 душа: Дражђани, Кен, Барселона, Цалермо, Единбург, Белфаст, Бордо, Штокхолм Лисабон, Дублин, Антверпен, Бристол, Букурешт, Роттердам, Братфорд, Нотингхам, Генова, Вестхам, Магдебург Лињ и Хул 200 градова има становништво од 100 до 700.000 душа.

(Женске пушке.) Кинези су пронашли пушку за госпође, којом они могу сасути прашину у очи својим нападачима на 12 корачајма.

(Казна за децу.) Пре неког времена било је у новинама, како је један занатлија своје синчићу попретио, да ће га у вече истаћи. Но међутим га је заборавио у једној комори. Када је пред вече дете чуло оца да долази, оно се тако застраши и узбуди, да је кроз прозор скоцило и врат сломило. Нису ретки случајеви, да су деца тако затворена у мрачне клетнице, добила грчеве и постада епилептична. Тако може родитељска казна да буде проклетство за децу им. С тога ево по неким стручњацима овога упутства: 1. Начин казне треба да је телесном и душевном саставу дотичног детета као и темпераменту му сходно. — Мера казне управља се према величини кривице. — Свака казна мора се потпуном савладом себе сама да се изведе, иначе узима она карактер овете. Деца то добро запамте, примају таку казну са пркосом, србном или са осећањем као да су они увређени и притишњени део. 4. Казном не треба претити. Претња се или неће испунити, те дете губи веру у родитељске опомене и уверавања, или дете пада у том очекивању казне, безкорисно продужује патњу. Његова узбуђеност увећава све више строгост очекиване казне, дршће при сваком догађају, који може да се скрши тучом, те тако образује у себи страх, који никада не да човеку сретан да буде. — 5. Дете не треба покудити, опоменути или казнити пред другим, па ма ко овај други био. Његово самопоштовање овим је пољеђено а то принуђује пркос и срббу. — 6. Дете не ваља за један преступ два пут казнити, то је исто тако неправедно као што је и варварски и увек ће или обескуражити или закорети. Што мора да буде нека буде на једанпут: такође ваља се чувати да се не спомиње прошло. — 7. Не ваља казнити а да није се у једном детету разјаснило, да је једина цел казне његово садашње и будуће добро. — 8. У свима случајевима, који су кажњиви, не плаши децу са другим припремама, већ понајвише и са добромисљеном збиљом кроз шаке пропусти; осветли његов преступ и поступак правом светлошћу на према томе и поступај; али позивај се колико је год више могуће на савест детету, његово рођење осећање правде, на његову племенитост и на његово човекољубље.

(Светска изложба у Чикагу.) Као што оданде јављају отвориће се светска изложба у Чикагу 1. маја. Зграда је скоро готова само још изложбени предмети нису сређени.

(Деградиран обрстар.) Услед пресуде војничког суда деградиран је у Сегедину у мађарској обрстар Јулије Карољ за то, што је кузујући коње за војску примио једнога као дометак.

(Порекло породице Бонапарт.) У архиви краљевине Арагонije налазе се две исправе из године 1276., које се односе на породицу Бонапар. Бонапари су пореклом из Провансе. Породица се по том преселила из Арагонije на острво Малорка, где јој се име по балеарском начељу преименовао у Бонапарт. Породица је тамо дуго живела; у архиви у Барселони налази се једна рукопис, у коме се они још у шеснаестом веку спомињу.

Покушај убијства кардинала кнеза примаса угарског Васарија. Бивши подрумар острогонске надбискупје, Мијо Чолић буде отпуштен из службе, у којој је пробавио 12 год., те од тог времена није могао да нађе заслуге. Пре неки дан се пријави код примаса, који га прими и обећа,

да ће разгледати његову молбеницу. Али Чолић стаде осорно захтевати од Васарија, да га одмах поврати у службу, иначе се он неће удати. На тако понашање за звони служи тајник примаса др. Медардо Кол, а примас пође у своју собу, али у тај мах Чолић тргне велики нож и полети на примаса и би га ударио, да га одважни и млади др. Кол не задржа. Сад је настала очајна и крвава борба између Кола и Чолића, у којој Кол доби четири ране ножем у слабину и једну у леђа. Васари је од страха блед и уочев гледао тај страшни приказ, док није дошао дворски капелан Варга и неколико саугу, те савладаше нападача. Дра Кола су однели одмах у кревет: ма да су му особито 2 ране врло опасне, има изгледа, да ће честити Кол оздравити. Свако хвали и узноси пожртвовање младога тајника, који се жртвовао за свога старешину. Кардиналу Васарију стажу од свуда честитке, што се спасао и држала се у свима католичким црквама благодарења Богу.

Извучени дозови. 2 Априла извучени су у министарству финансија згодити 3% државних лозова. Добили су ови лозови: серија 4002 број 31 динара 90.000. серија 4002 број 42 дин. 100.006 серија 6268 број 44 дин. 3500, по 1000 динара добили су серија 1316 бр. 48 и серија 4615 број 13. По 500 динара добили су серија 4615 број 7. сер. 4002 бр. 27. серија 2632 бр. 46. По 275 динара добили су сер. 2198 бр. 8 и сер. 2398 број 14. Осталих 690 бројева добили су главницу од по 100 динара.

Побуђени се налазимо изјавити нашу најтоплију захвалност пречасној госпођи паросима вршачки, г. Милутину Јорговићу пароху Кусићком и г. Д. Радовићу ђакоу овдашњем, који при укупу нашег милог оца

Чика-Томе Г. Ђорђевића

чинодејствоваше. — Нека је хвала и свом местном грађанству, сродницима, пријатељима и познаницима, који овај тужни и жалосни сировод својом присутношћу увеличаше, те нам тиме бол наше душе бар у неколико ублажише.

У Вршцу, 16. априла 1893.

Ожалосћени.

ОГЛАСИ.

Кућа бр. 1652 гђице Марте Радакове, на малој променади, продаје из слободне руке г.

Иса Драгић.

ВРШАЦ У МАРТУ 1893.

II. H.

Част нам је до знања ставити, да смо добили главно стовариште, за Вршац и околину **ЧИКЛОВАЧКЕ ПИВАРЕ** и већ смо почели продавати

ЧИКЛОВАЧКОГ МЕРЦЕН ПИВА

Цена пиву без потрошарине.	Цена пиву са потрошарином.
100 Литара у $\frac{1}{4}$ бурадима ф. 13. —	100 Литара у $\frac{1}{4}$ у бурадима ф. 18. —
100 „ „ $\frac{1}{8}$ „ „ 13.80	100 „ „ $\frac{1}{8}$ „ „ 18.80
100 Боца „ $\frac{5}{10}$ Литара „ 9. —	100 Боца „ $\frac{5}{10}$ Литара „ 11.50

Услед тога препоручујемо г. г. закупницима и кафецијама ово **ПРИПОЗНАТО ПИВО**, које надмашује свако друго; како у квалитету тако и цени.

са поштовањем

ВИЛХЕЛМ АДЛЕР И СИН.

НОВО ОТВОРЕНА РАДЊА.

Част ми је п. н. штованом грађанству, до знања ставити, да сам на овдашњој пијаци а у кући г. **ХУГЕ ФРИША**, на главној пијаци, отворио радњу са кратком, галантеријском и белом робом, коју ћу водити под мојим именом:

Јован Димитријевић.

Овом приликом упозоружем п. н. грађанство на следећу робу: Копаца и свиле за шав и вез, памука за плетиво и вез у свима бојама, дугмади, глаза, кеџа, разноврсних панталка, чипака, женских кошуља, сукања, корсета, блазних, кеџа, чарапа, мидера за децу, хаљиница, кошуља, кеџа, чарапа, за господу кошуља, гаћа, краватни и манџетни. Даље органтина, мусулина, ширтинга, кроазе, сатена у свима бојама, сомота, мараме за дец, сунцобрана, кишобрана, палице, разних четака, парфума, сапуна, чешљева и т. д.

Као младом почетнику надам се, да ће ми штов. п. н. грађанство поклонити своје поверење, а ја ћу се трудити да свакога са солидном послугом и умереном ценом задовољим.

Са поштовањем:

ЈОВАН ДИМИТРИЈЕВИЋ.